

filosofi, etik og videnskabsteori

F2025

De næste to uger

- Etik
- Videnskabsteori
- Fodbold & Køn: Statsbomb

Dagen

- Hvad er Etik?
  - Persons, Actions and Consequences
  - Utilitarisme
  - Deontologi
  - Virtue
- Foot
  - Doctrine of double Effect
  - Foots duties

PERSON

Consequences

ACTION

"Mona er svært overvægtig og kan derfor ikke få livsforsikring"

PERSON

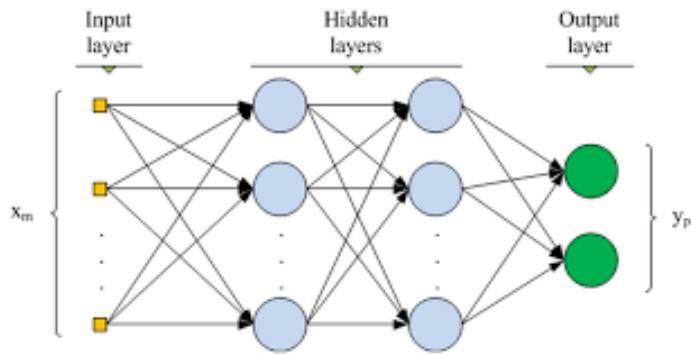
ACTION

Consequences

**Depersonalized
Entitet**

Begivenhed

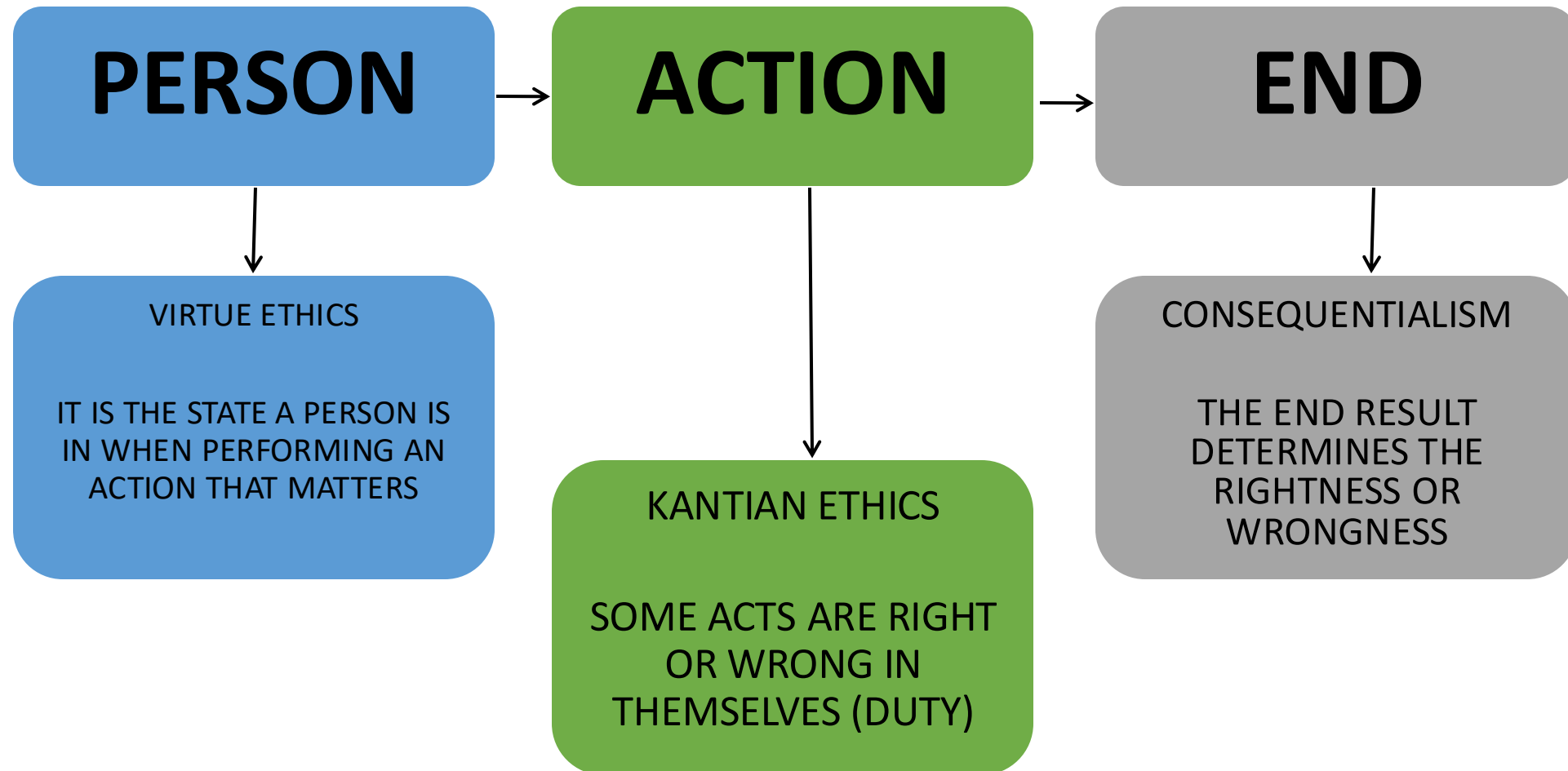
virkning

"Mona er svært overvægtig og kan derfor ikke få livsforsikring"

Tre vinkler på MORAL

MORAL

- SOM FÆNOMEN
  - Arm-øvelse
- SOM SYSTEM
  - Utilitarisme
  - Deontolog
- SOM LEVEMÅDE
  - Løgstrup

MORAL som fænomen: Hvordan er denne situation moralsk?

MORAL som system : hvorfor hjælper denne kvinde?

MORAL som levet liv: Lotte har lært hjælpsomhed mellem servil og egoist

Deontic logic

Absolutist and
universalist theories

Relativist theories

Consequentialism:
* Egoism
* Utilitarianism

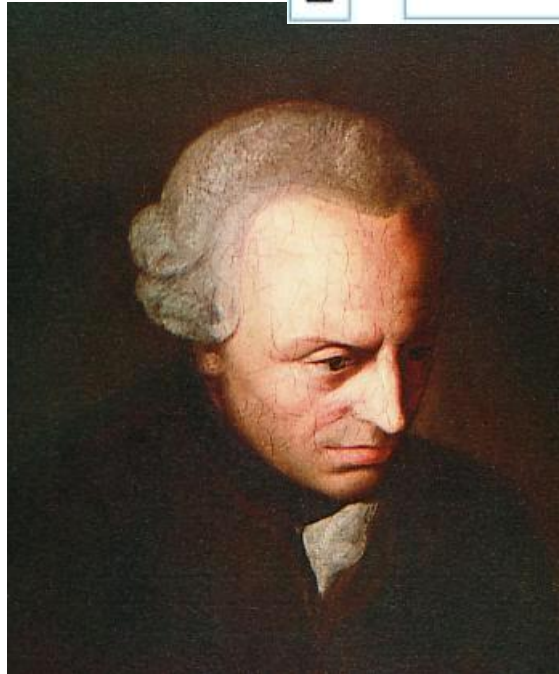
Virtue ethics

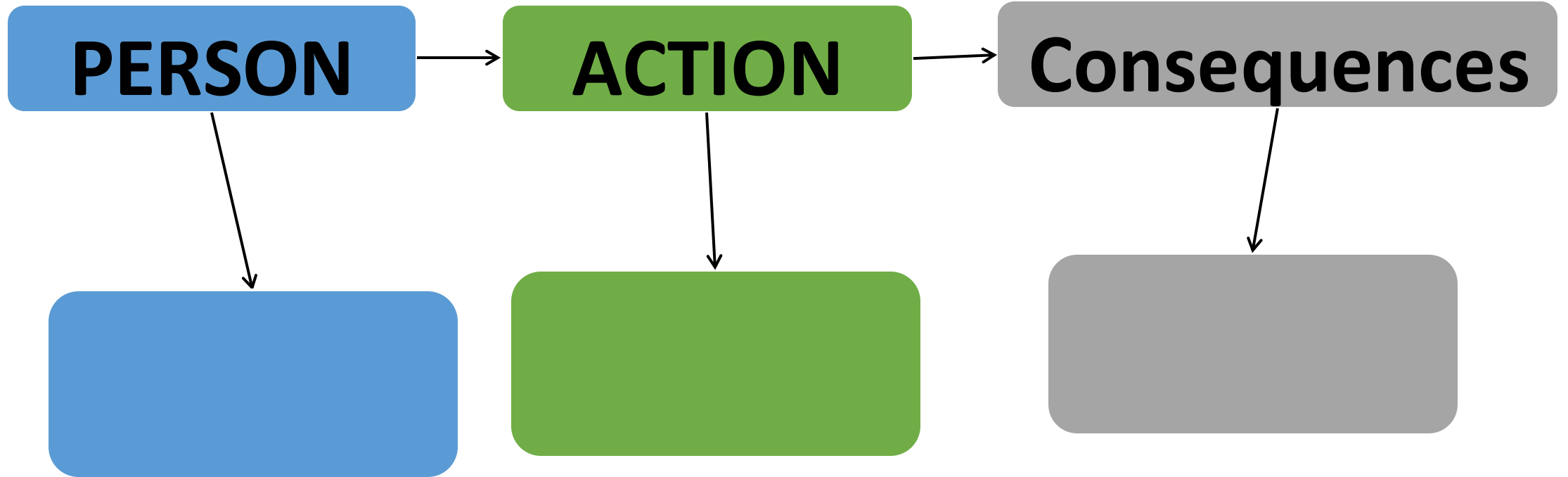
Post Modernist ethics

Deontology:
* Duty ethics
* Moral rights
* Equality

Relation ethics

Discourse ethics

Foot

We have strong intuitions about certain cases

We are confused about the general question of what we may and may not do where the interests of human beings conflict

Moderens liv

"Barnets" liv

The words “double effect” refer to the two effects that an action may produce:

the one **aimed at (direct intention, DI)**

the one **foreseen** but in no way desired (**oblique intention**)

the thesis that it is *sometimes* permissible to bring about by **oblique intention** what one may not **directly intend**. Thus the distinction is held to be relevant to moral decision in certain difficult cases.

Fat man in cave – ikke relevant case

Brug dynamit → vi har ikke til hensigt at dræbe bare splitte ham ad. Så iflg DDE er det ok da vores DI ikke er at dræbe.

Her er DI og OI for tæt på hinanden. Altså man kan dårligt undgå at have til hensigt at dræbe

the one aimed at (direct intention, DI)

the one foreseen but in no way desired (oblique intention)

The wicked merchant

Sælger giftig olie for at tjene penge (DI)
Hvorved de kan forudse at nogen vil dø
(OI)

Sælger giftig olie for at få folk til at dø (DI)
så de kan tjene penge.

An **end** such as earning one's living is clearly not such as to justify either the direct or oblique intention of the death of innocent people,

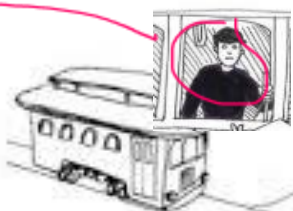
- MÅLET skal være moralsk gyldigt
- Målet må ikke opnås direkte vha midlet
- Midlet som bruges skal være mindre ondt end målet godt

The **question** is why we should say, without hesitation, that the driver should steer for the less occupied track, while most of us would be appalled at the idea that the innocent man could be framed.

The Judge can kill 1 innocent to save 5.

MORAL NO

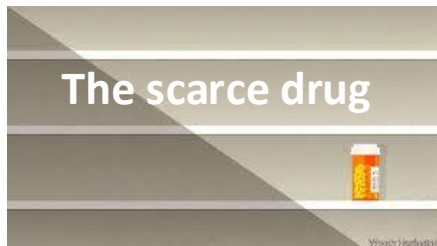
The driver can kill 1 innocent to save 5.

MORAL YES

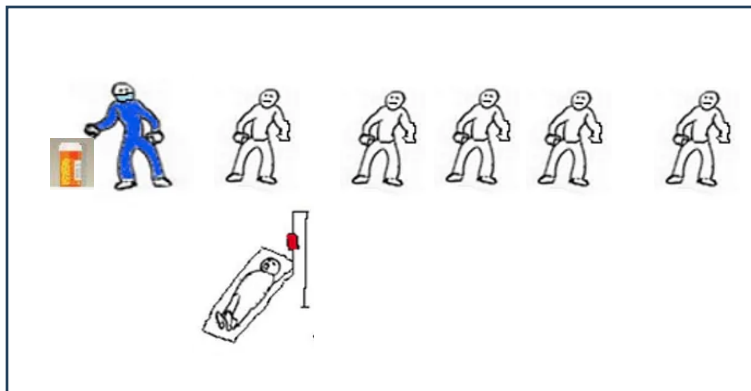
DDE forklarer forskellen.

Dommeren bliver nødt til at slå den uskyldige ihjel – altså DI
Lokoføreren ville ikke slå ene ihjel hvis han kan undgå det – altså OI

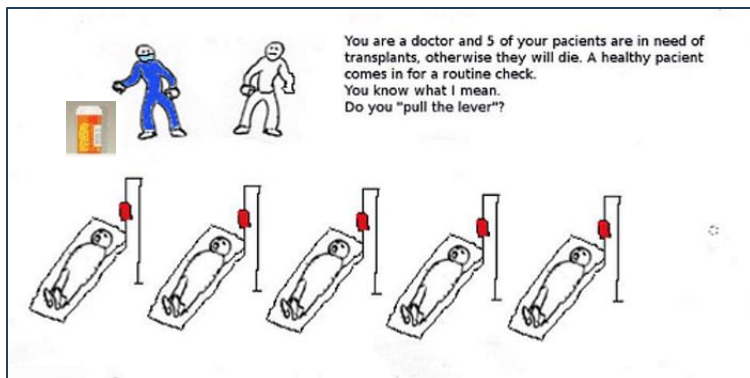
Foot mener at DDE er *of great importance in an uncertain world* men blot fordi DI/OI er korrelerede når godt og ondt skal balanceres forklarer det **ikke nødvendigvis kernen** i moral decisions. I abort (og medicin) vil man ofte skulle træffe afgørelser hvor DI/OI ikke giver mening

Case 1

Case 2

Fem syge kommer ind som kan reddes af 1/5 af midlet hvor 1/1 skal bruges for at redde den alvorligt syge.

Det er moralsk ok at lade ham dø for at redde 5

Det er ikke moralsk ok at dræbe den uskyldige for at bruge hans organer til at redde de 5

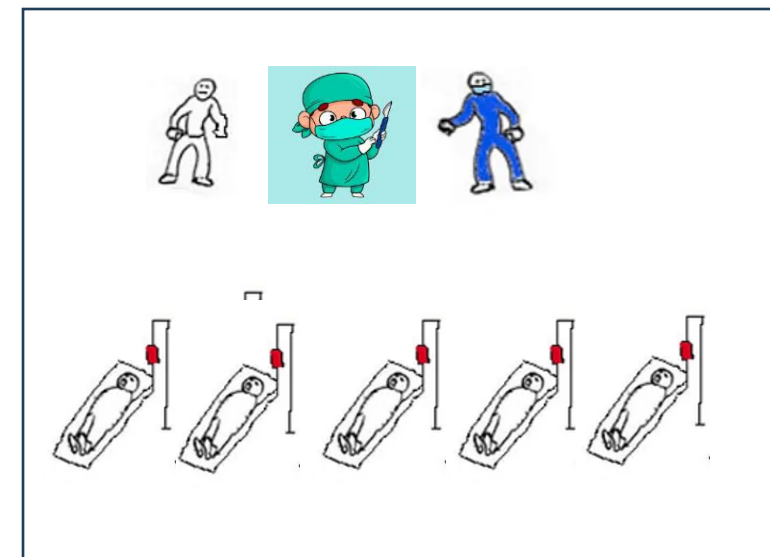
DDE forklarer:

DI er at slå ihjel i case 3

Foot forklarer:

The distinction between what one does and what one allows to happen is not the same as that between direct and oblique intention

Case 3

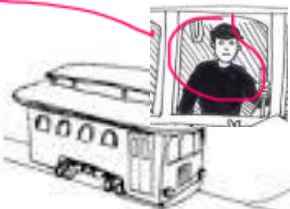

The Judge can kill 1 innocent to save 5.

MORAL NO på grund af intentionen

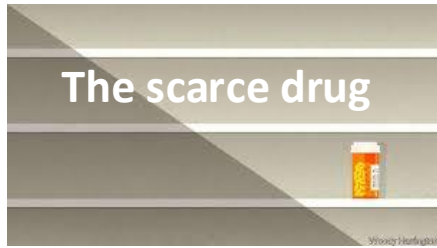
MORAL NO på grund af at du har én negative Duties – du skal undgå at gøre ondt og én positiv – du bør hjælpe folk i nød – og den negative er stærkere end den positive

The driver can kill 1 innocent to save 5.

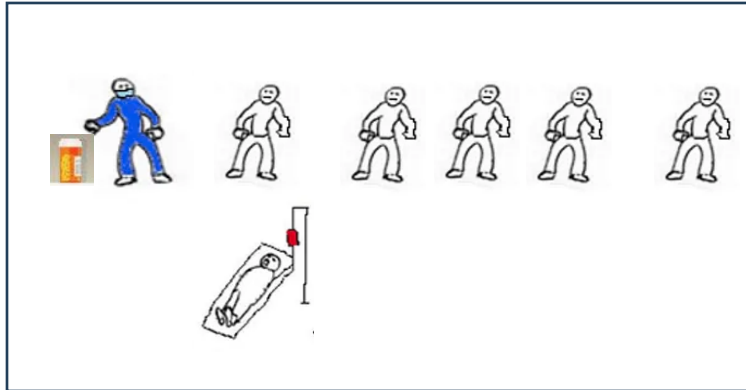
MORAL YES på grund af intentionen

MORAL YES på grund af at der er to negative pligter hvoraf den mindst negative bør undgås

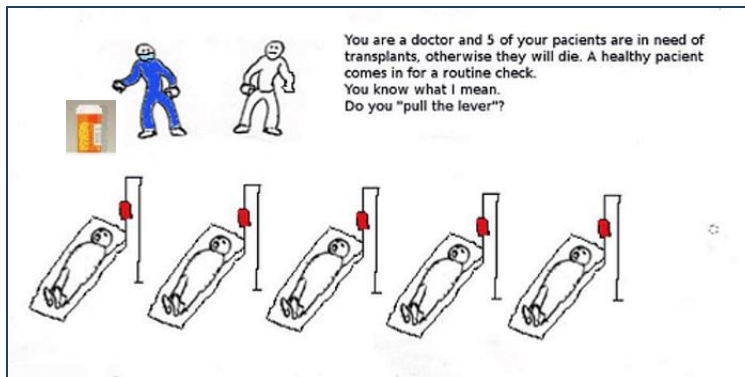

If the choice is between inflicting injury on one or many there seems only one rational course of action

Case 1

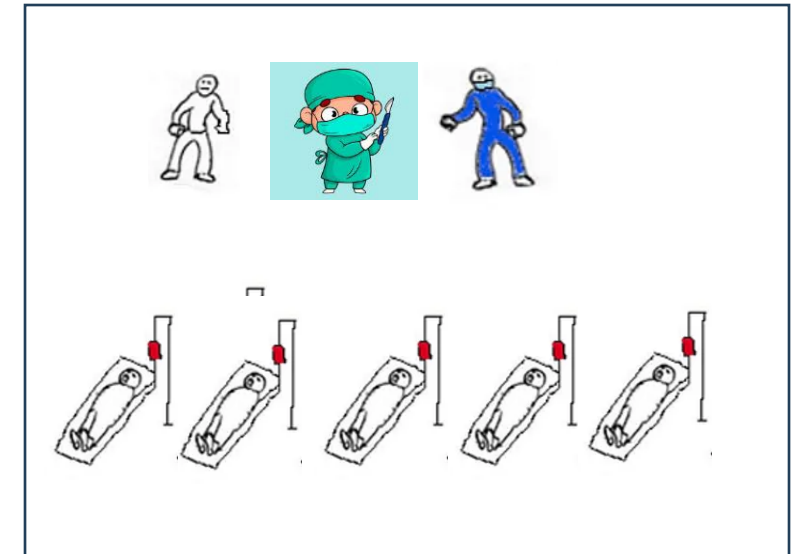

Case 2

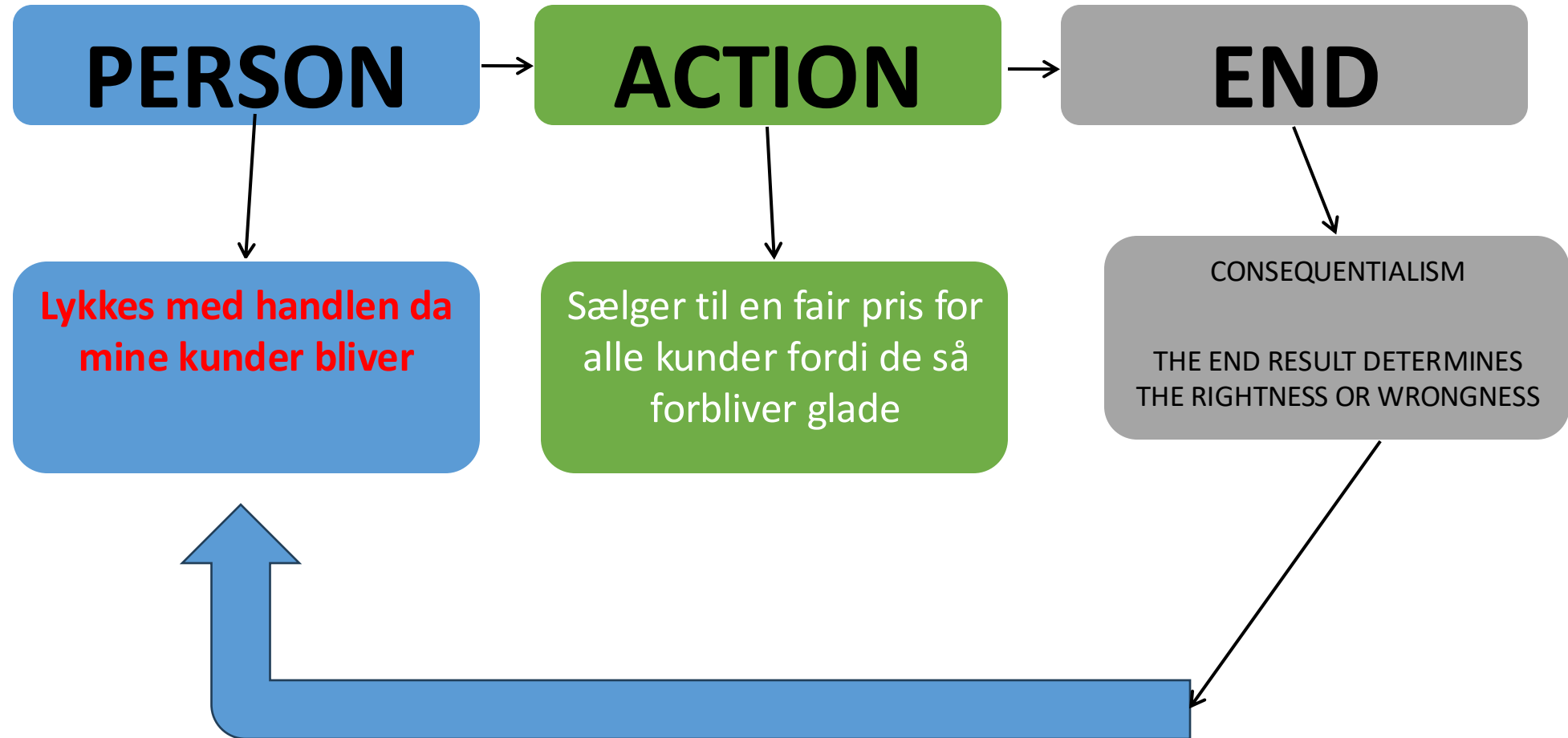
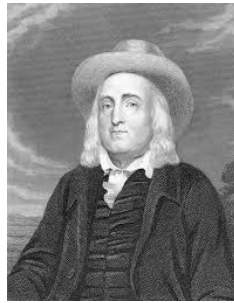

*Once again we find a difference based on the distinction between **the duty to avoid injury** and **the duty to provide aid**.*

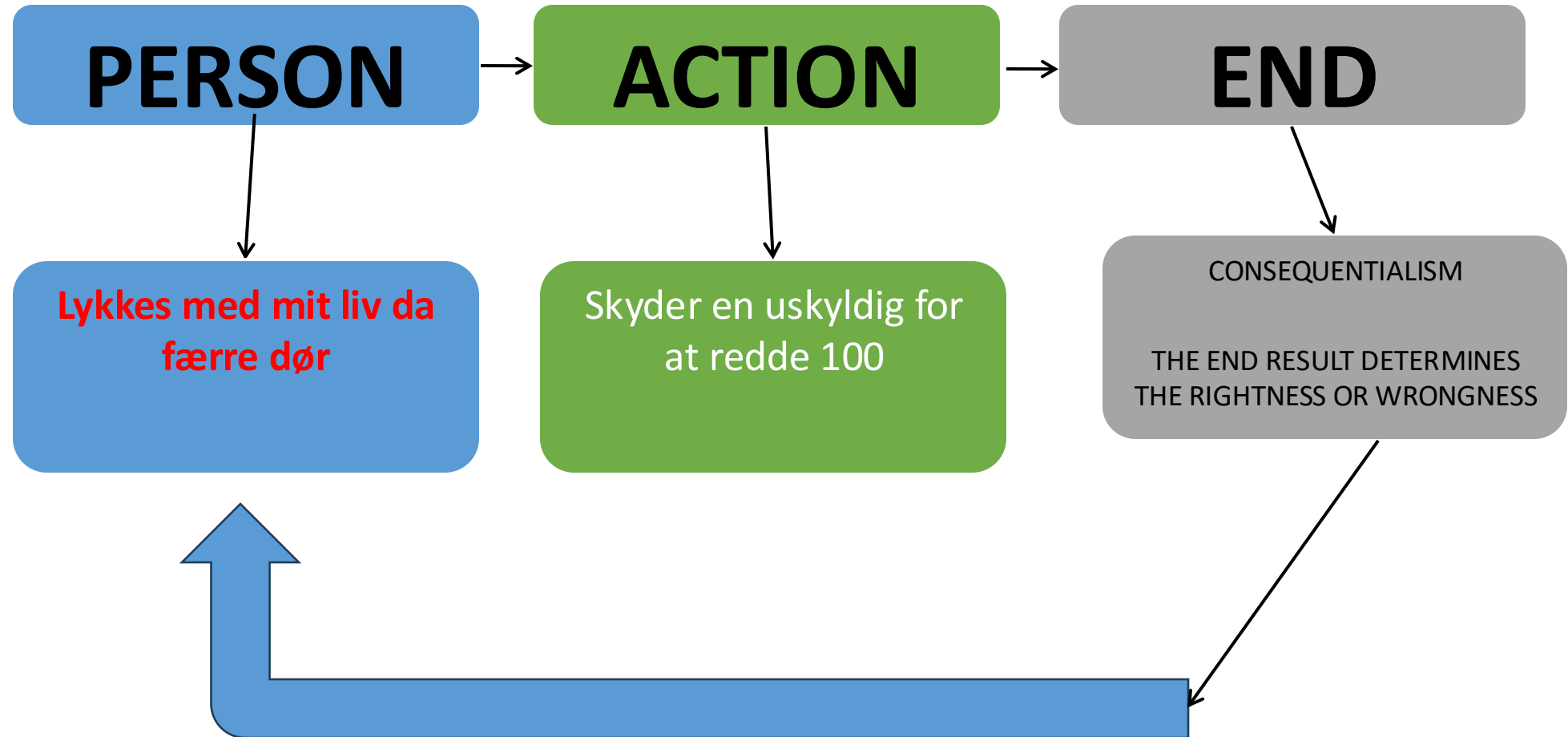
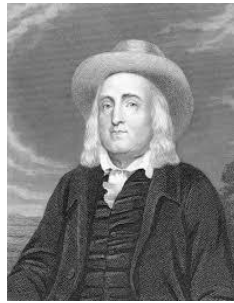
Case 3

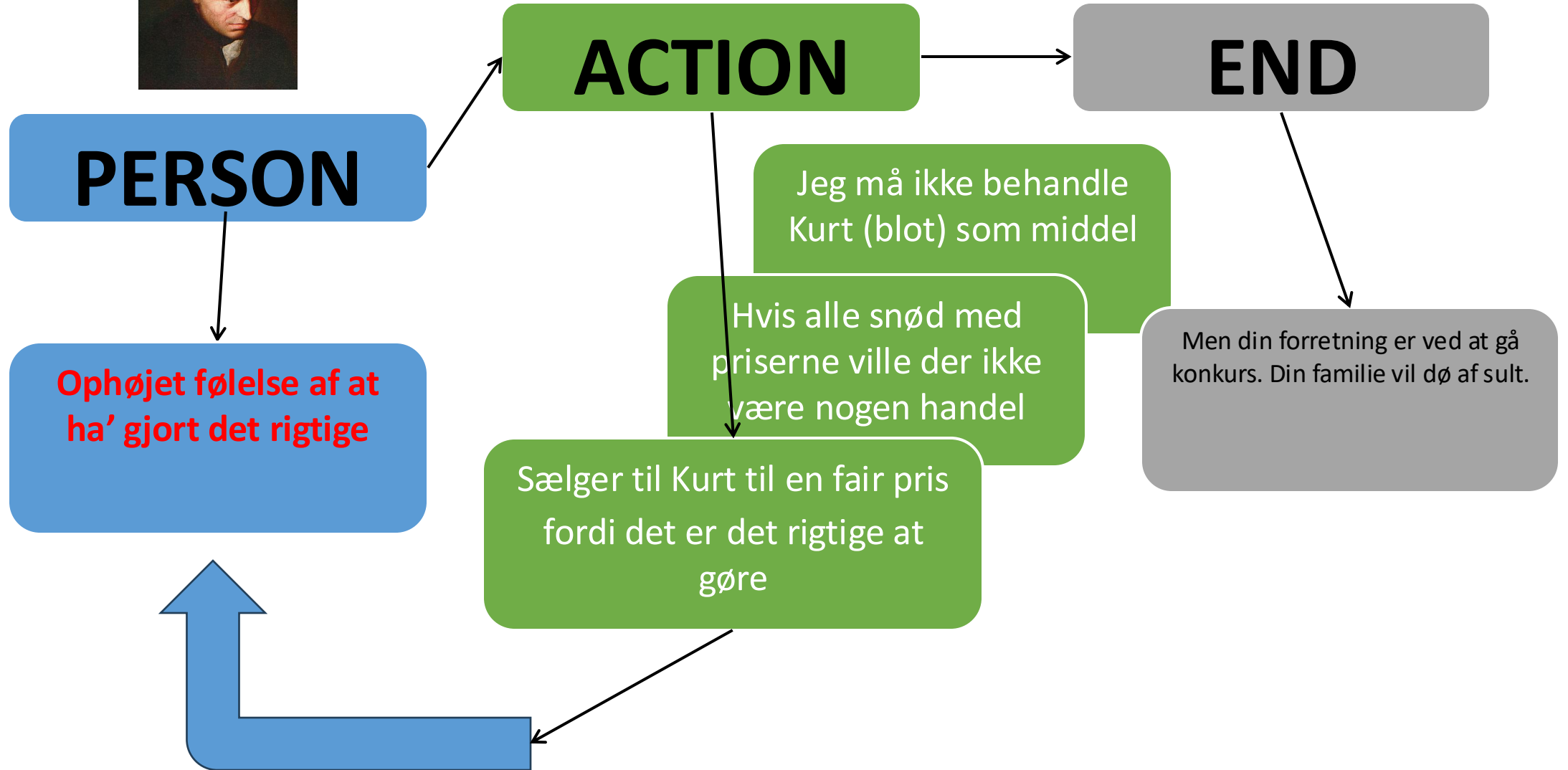
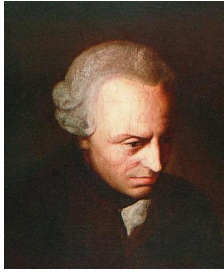
Utilitarisme

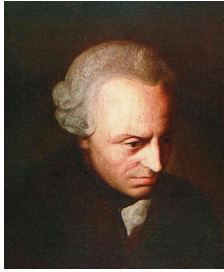
Utilitarisme

Kant

Kant

PERSON

Ophøjet følelse af at
ha' gjort det rigtige

ACTION

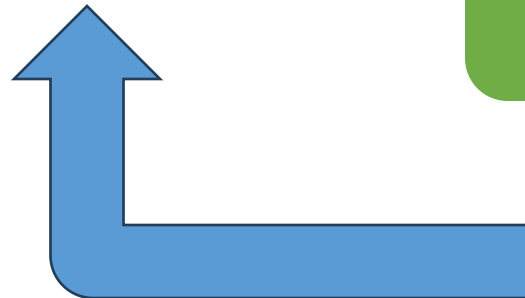
Jeg må ikke behandle
Kurt (blot) som middel

Hvis alle snød med
priserne ville der ikke
være nogen handel

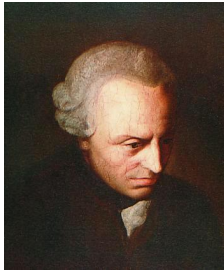
Sælger til Kurt til en fair pris
fordi det er det rigtige at
gøre

END

Men din forretning er ved at gå
konkurs. Din familie vil dø af sult.

Kant

PERSON

**Ophøjet følelse af at
ha' gjort det rigtige**

ACTION

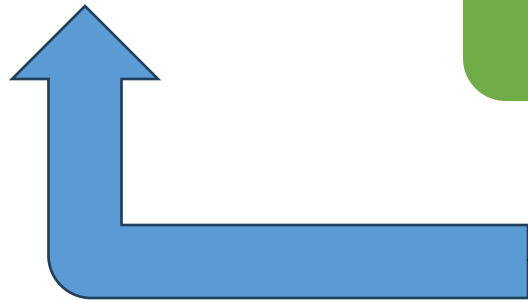
END

Jeg må ikke behandle
den tykke mand (blot)
som middel

Hvis alle kunne blive
skubbet ville man ikke
turde gå uden for en dør

Jeg vil ikke skubbe den tykke
mand ned på skinnerne selv
om det kan stoppe toget og
redde 20 børn

Men din forretning er ved at gå
konkurs. Din familie vil dø af sult.

Kant

PERSON

Ophøjet følelse af at
ha' gjort det rigtige

ACTION

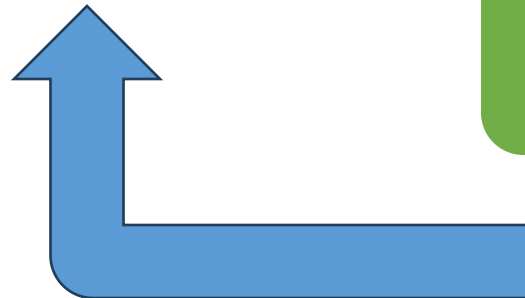
Jeg må ikke behandle
den tykke mand (blot)
som middel

Jeg mener at ingen må være
med til pressemøder hvis de
ikke anerkender
præsidentens beslutning

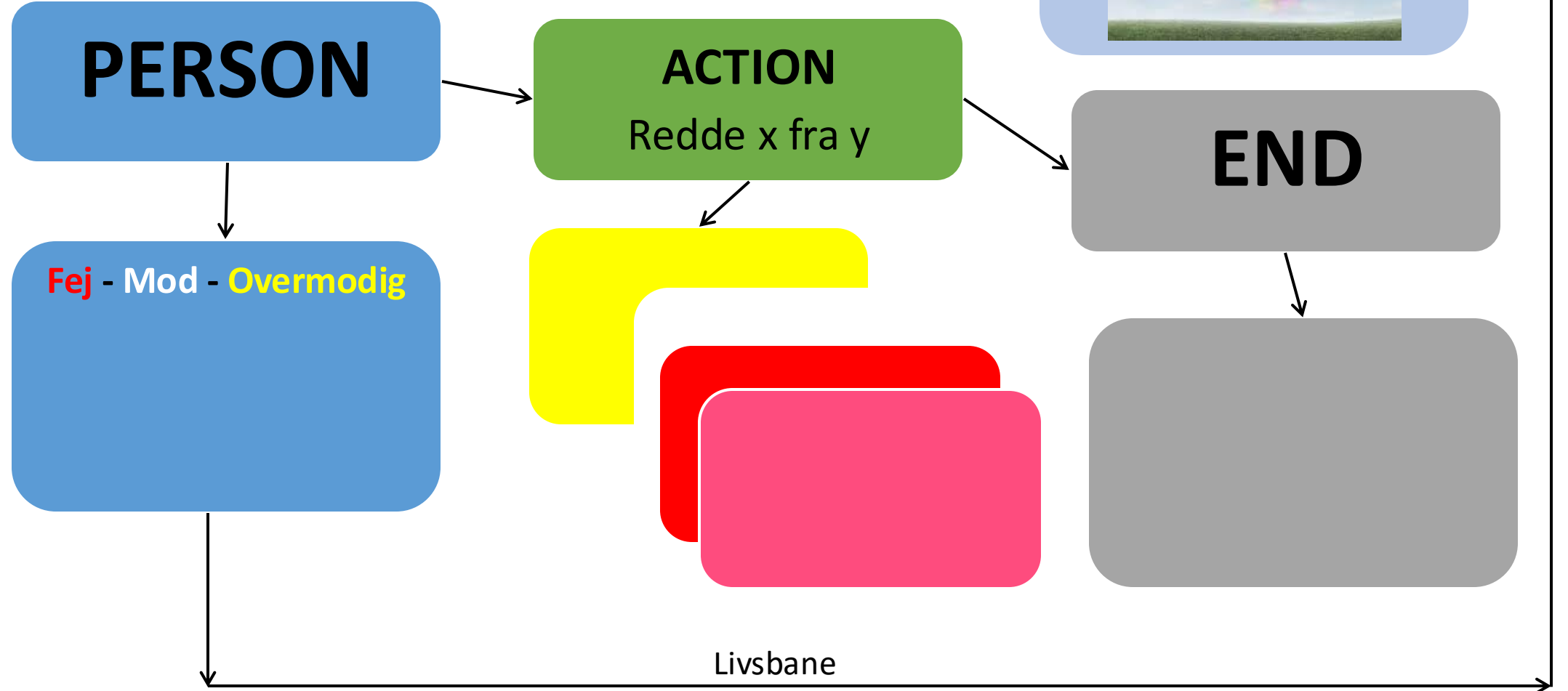
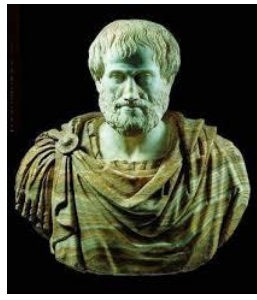
AP må ikke være med til
pressemøder da de ikke vil
anerkende den Amerikanske
Gold

END

Men din forretning er ved at gå
konkurs. Din familie vil dø af sult.

Aristoteles

Ethics and Titanic

- Indlæs datasættet titanicBoats.rds
- Klargør datasættet til en multivariate analyse
  - Find en metode til at udfylde alder i NA
  - Lav kategorier om til faktorer
- Lav en beskrivende statistik hvor I tester overlevelshypotese
- Kør glm og visualiser resultatet

Sæt Titanic ind i en samtidskontekst

- positivisme, tro på teknologi, 1. verdenskrig

Udfordre variablerne

- Age -> fødselsdag -> astrologi
- Name -> numerologi
- Fare -> lykketal

Sæt Titanic ind i en etisk kontekst ud fra skemaet person-action-end

- Blev bådene fyldt?
- Skal kaptajnen gå ned med sit skib?
- Argumenter for at det er ok at 1.klasse klarer sig bedst
- Hvem har det overordnede ansvar for katastrofen
- Find et nobelt menneske blandt passagererne (Orkestret)

Timing:

Præsentation i
grupper kl 15